

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 145.

13. Grudnia 1822.

U w i a d o m i e n i e.

Na Gazetę Lwowską na rok przyszły 1823, która znowu oprócz Oddziału wiadomości politycznych obejmować będzie Oddział literacki po napisem Rozmaitości i Dodatek do niesień rządowych i prywatnych, przyjmie się prenumerata najdalej do końca bieżącego miesiąca; by stosownie do liczby PP. Prenumeratorów, nakład urządzić można. Cena prenumeraty zostaje dawna t. i. za czas od 1. Stycznia do końca Czerwca 1823go 9 ZR. 36 kr. M. K. czyli 24 ZR. W. W. — Prenumeratę przyjmie C. K. Zwierzchny Urząd poczty Lwowskiej i wszystkie C. K. Urzędy pocztowe prowincyjne.

Wiadomości krajowe.

Kurs Wiedeński z dnia 30go Listopada: Obligacye długu Stann 5 procentowe w M. K. 25 2/3 — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. — — Certyfikaty na pożyczkę z r. 1821 za 100 M. K. — — Kurs na Augsburg za 100 Hur. 100 1/4 Uso. — Moneta konwencyjna za 100, 250. — Akcyje bankowe, jedna po 980 4/5 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Francyja.

Pierwsze wiadomości, które o departamentowych wyborach z Departamentu Północy dnia 22. przez telegraf odebrano w Paryżu, zawierają samą pomysłność dla rojalistów. Obrano wszystkich czterech rojalistycznych kandydatów: PP. Marchangy, Hrabiego Mayssart Burmistrza z Lille, Bricouta i Van Meris - Hynboricka Burmistrza z Bailloule. A zatem w północnym Departamencie, w którym dwunastu miano obrać Deputowanych, obrano samych Rojalistów. Między 53 dawnych Deputowanych, których do drugiego rządu na nowo obierać miano, znaydowało się 42 liberalnych; lecz ponieważ licząc P. Manuela za dwóch, teraz tylko 7 liberalnych obrano, utracili więc liberaliści przy obwodowych wyborach trzydzieści pięć Deputowanych.

Podług wiadomości późniejszych wyborów obwodowe we wszystkich Departamentach drugiego rządu *) już się ukończyły. Z 51

Deputowanych, których te zgromadzenia mianowały, mieli liberaliści sześciu tylko swoich, a rachując Pana Manuel dwa razy który z dwóch zgromadzeń Departamentu Vandei (Sabbes i Fontenay) był obrany, zostanie się siedmin. Wszystkie inne czterdzieści cztery wybory padły na Rojalistów. Nazwiska liberalnych Deputowanych, których obrano są następujące: Jenerał Lafayette, Keratry, Nourisson, de Bondy St. Aulaire i Manuel.

Na posiedzeniu dnia 14go w sprawie Pana Benjamin Constant więcej jeszcze było słuchaczy, jak dnia poprzedzającego. Powstał nawet taki krzyk i hałas, iż sprawę przerwać musiano. Adwokat Królewski twierdzenie swoje względem ukarania Benjam. Constant tem udowodniał, że tenże listem ogłoszonym drukiem jasno dał myśl swoją do zrozumienia, iż chce zwałić pogardę i nienawiść na wszystkich współczłonków sądu w Poitiers, szczególnie zaś na jeneralnego Prokuratora Mangin z powodu spisku w Thouars i Saumur. Benjamin Constant okazał się z paczką papierów złożoną z 80 kart, których osnowę stojąc przeczytał. Na wstępie powiedział, iż obronca jego wyczerpał zapytania prawne, i pozwolił mu tylko jako urzędnikowi i Deputowanemu zbijać zarzuty czynione mu przez Prokuratora Królewskiego, dla usprawiedliwienia swojego życia. Pierwszy czyniony mu zarzut

*) Departament Alp-niższych należący także do rządu drugiego, nie ma Kolegium obwodowe.

go. Wyborcy tameczni składają jedno Kolegium, które zgromadza się 20. Listopada i dwóch Deputowanych wybiera.

nieśienia o rewolucyjnym rządzie znowu do ręki, a zobaczyż, że wynalazek tego co W Pan nazywasz moralnemi dowodami nie W Panu przynależy.« Na stronie 21: »Kiedy W Pan oznajmiasz, że mu nie wolno oskarzać nas.... wywołujesz przytém« o gdybym mógł.... Pytam się W Pana, co to oznajmienie znaczy, jeżeli nie wyraża chęci, że W Pan większą jeszcze liczbę głów chciałbyś chętnie poświęcić. Gdybyś W Pan mógł skarżyć, co byś W Pan zrobił? Nie mógłbyś nas namiętniey oskarżać, iak to już uczyniłeś. W Pana gorliwość była tak gwałtowna iż mimo tego, że mianowałeś się niewłaściwym do oskarzania, wypełniałeś przecie urząd oskarzyciela. Któreżto są inne jeszcze urzęda, które W Pan tak chętnie wykonywać chciałeś? Ja ich nie śmiem wymieniać.« Na stronie 23: »Francya wzdyga się na owe moralne dowody, które robią mniey potrzebnemi materialne; na owe moralne dowody, ów środek rewolucyjny, którego używano przy wszelkich dawnych proskrypcjach; na moralne dowody w braku materialnych mordowano i zabijano roku 1793. Francya wzdyga się na owe przemocą wyłudzone wyznania, by pożyśkać nazwiska, które postępieć pragniemy, na owych wygnanych albo uwiezionych świadków, jeżeli inaczej mówią, iak im W Pan rozkaziesz. Na stron. 23 i 24: »Francya wzdyga się na owo uszczuplenie prawa obrony, na ograniczenie usprawiedliwienia się 40 oskarżonych w 3 dniach, z oznajmieniem, że ani pół dnia nad czas wymierzony czekać się nie będzie. Tym sposobem obrońcy czynią wszystko pośpieszenie, a po dowolnie wyznaczonym czasie, nie pozwolicie im ani sześciu godzin przewłoki wtedy nawet, gdyby życie tych, których bronić mają od iednego objaśnienia więcéy zawisło. Na stronie 24: »Dowiodłam już, iak mnie W Pan obrzydłem podeyrzeniem i niekwestnemi oskarżeniami chciałeś zawikłać. Z tego postępowania względem mnie, przekonają się o postępowaniu względem innych.«

»Weźmy na uwagę, że ta i tym podobne miejsca zawierają występki potwierdzający Art. 6. prawa z dnia 25. Marca 1822, tyczące się potwarzy, że Benjamin Constant ku swojemu usprawiedliwieniu daremnie przywodził potrzebę odpowiadania na zaskarżenie, które mu uczyniono przez Jeneralnego Prokuratora przy Królewskim Sądzie w Poitiers, gdyby nawet to przepuścić można, P. Benjamin Constant byłby niemniey kary godnym, ponieważ, gdy miał się ograniczyć na drodze prawa względem sądowey skargi, w liście swoim najostrejsze miotał obwinienia przeciw Sąd-

wéy osobie, używał tudzież obrażających i potwarzających wyrazów przekraczających granice obrony.«

»Co się tyczyć drugiego punktu zaskarżenia, to jest, obrażenia współczłonków i Prezydenta Sądu (*Assis*) w Poitiers: »Wziąwszy na uwagę, że P. Benjamin - Constant tychże ani razu nie wspomniął w liście swoim i że tylko Jeneralnemu Prokuratorowi chciał czynić wyrzuty, iż mało czasu pozwała oskarżonym na rozwinięcie obron swoich, chociaż Jeneralny Prokurator względem tego punktu żadnych nie wydał postanowień; przeto ta druga skarga przeciw Benjaminowi - Constant wniesiona, nie jest dostatecznie udowodnioną.«

»Sąd więc uwalnia oskarżonego od drugiego punktu oskarżenia i nieprzystając na żądania przez oskarżonego żwłokę, co się tyczyć pierwszego punktu oskarżenia, oświadcza, że Benjamin - Constant przewinił przeciw występki potwarzy (*outrage*) tyczące się Jeneralnego Prokuratora przy Królewskim Sądzie w Poitiers, który to występki oznaczony jest w Art. 6. prawa z d. 25. Marca 1822 w sposób następujący: »Kto współczłonków obudwóch Izb lub publicznego urzędnika publicznie, iak bądź sposobem z powodu urzędowania iego »obrazi, ukarany będzie więzieniem od dni czterech do dwóch lat i karą pieniężną od 100 do 4,000 franków.«

»W skutku i na mocy tego skazuje Sąd P. Benjamin - Constant na miesięczne więzienie i karę pieniężną 500 franków, oświadcza przytém, że odebranie listu tego ważne jest i dobrze uczynione, rozkazuje podrzeć odebrane exemplarze, a P. Benjaminowi - Constant powrócić wydatki.«

P. Lafitte, wymieniony także w akcie oskarżenia przez Jeneralnego Prokuratora Mangin, zaniósł właśnie skargę u Sądu w Poitiers, Sąd ten wyłącza ją.

T u r c y i a.

Dostrzegacz Austriacki z d. 3go Grudnia umieścić, co następuje:

»Podług najnowszych doniesień z Konstantynopola z d. 9. i 11. Listopada zaszyły tam ważne odmiany w Ministeryum.«

»Już od niejakiego czasu skarżyli się Janeczkarowie bardzo głośno na Halét Efendego, który, iak wiadomo, będąc przez długi lat prezydentem Rady, a potem Nis chandachi Baszą (Kancelrzem) wielki miał wpływ do spraw Państwa.«

»W dniach pierwszych Listop. zgromadzili się najstarsi oddziału Janczarów dla ułożenia prośby do W. Sultana, gdzie pełnemi uszanowaniem, atoli mocnymi wyrazami określili wspomnianego polubienca głównym sprawcą wszystkich nieszczęść, których Państwo Otomańskie doznało i prosili oraz o oddalenie go z urzędu. Abdullah Basza, będący u Janczarów w wielkiem poważeniu, a który przyprowadził ich po kilkakrotnie szczęśliwie do postuszeństwa, uczynił zadosyć ich prośbie i obiecał oddać to przedstawienie Monarsze, przyłączwszy do tego zwiąże własnoręczne pismo.«

»Sultan Mahmud chciał przed wszystkiem sam własnymi oczyma przekonać się o prawdziwości tego podania. Jak się to często teraz dzieje przechadzał się d. 9. t. m. w najszcześniejszym *incognito* po ulicach Konstantynopola, rozmawiał się z wielu osobami, których spotkał na ulicy. Obiasnienia powzięte przy tej sposobności przyspieszyły jego zamiar.«

»Jeszcze téż samej nocy złożono W. Wezyra Salih Baszę i Muftęgo, obiedwie kreatury Halet Efendego, a Pieczęć Państwa oddano wspomnianemu Abdullah Baszy, który dowodził niedawno stołcem wojskiem pod Scutari. Uwolnione miejsce Muftęgo otrzymał Sidki Sade, ów to współczłonek Ulemów, który jako Prezydent Konferencyi był przytomny wszystkim obradom Lorda Strangforda z Tureckimi Ministrami.«

»Łatwo można się było domyśleć, że to wszystko nie na tém się skończy. W samy istocie d. 10. t. m. po południu Halet Efendi, odebrał rozkaz oddalenia się ze Stolicy, jeden z Kapidschi Baszów odprowadzał go aż do Brnssy, gdzie mu dalszego losu oczekiwać kazano. W równym czasie złożono w głębi Seraju z urzędów Berber Baszę (głównego Chyrurga) i Kahwedschi Baszę (najstarszego nad kawiarniami) obu tych urzędników ze strony Haleta i wygnano ich do Azji. Bez wątpienia upadek tak możnego polubienca będzie powodem, że wielu jeszcze jego stronników oddała.«

»Wszystko jest fałszywe, co w czasach ostatnich rozsięwało o powstaniu Janczarów w Konstantynopolu; publiczna spokojność nie była ani na chwilę przerwana. Rząd czuwa surowo nad tę utrzymaniem, a W. Sultán stara się osobiście przekonać o wypełnieniu swoich rozkazów. Podług doniesień ze Smir-

ny też sama surowość wykonywana bywa przeciw zaburzycielom dobrego porządku przez dowodzącego tam Baszę. Stracono bez litości owych głównych hersztów oddziału Janczarów, którzy popełnioniem na tanecznych kupcach i Raiach gwałtownościami powszechną wzniecili trwogę. Jussuf Basza terazniejszy Rządca wyspy Scio usiłuje niezwłocznie poprawić los nieszczęśliwych mieszkańców, a Rząd nieomieszkanie zgromadzać rozproszonych zbiegów i odsyłać ich do rodzinnych siedlisk.«

»Flota W. Sultana oddzieliwszy się od Algierskiej i Egipskiej eskadry, stanęła w dniach pierwszych Listopada pod Dardanellami. Z pierwszym południowym wiatrem oczekiwano ją w porcie Stolicy, gdzie jak zwyczajnie, na zimowem stanowisku pozostanie.«

»Z tego powodu tracono w Stolicy Rządów z Filipopolis w tych dniach, że pisawali do Greckich powstańców. Inny mały zamiar przetłumaczenia tak zwaney »Greckiey Konstytucyji był także śmiercią ukarany. Podobny los spotkał również pewnego Kaimakana Konstantyna Negri urzędującego w nieprzytomności Xięcia Wołoszczyzny. Przed kilkoma dniami zaprowadzono go z Sylistryi do Konstantynopola podobnie jak Szczepana Wogoridesa, Kaimakana Multan, i stracono d. 8. t. m. w Fanarze. Kartha (Jaf-ta) przyczepiona do jego głowy słownie przetłumaczona téż zawierała wyrazy: »Oto są zdradzieckie zwłoki Konstantyna Negri, Kaimakana Wołoszczyzny, na którym wypetniono wyrok śmierci, ponieważ z jego papierów nie dawno odebranych polazato się, że spisywał potajemnie do swojego brata Teodoraki, jednego z głównych rokoszanów w Morei i że do spisku należał.« Wogoridesa tą razą wygnano do małej Azji. Wyrok ten zapewne jest powodem licznych zażaleń i skarg z przyczyny uciemieżeń, których się dopuszczał w czasie powierzony mu w tych obudwach Xięstwach Władzy.«

»Dotychczasowego Agi Janczarów złożonego d. 8. Listopada z owey godności, jest następcą Kul Kisja, albo Porucznik oddziału.«

»Podług nayspewniejszych doniesień zaraza morowa miała już ustać w mieście i w okolicach pobliskich; panuje jeszcze tylko w Burjukdere i w Jenikoi, gdzie wiele ludzi umiera.«